

**"ЧИНГИС ХААН" НЭР, "ЧИНГИС ХААНЫ ХӨРӨГ"-ИЙГ ГАДААД УЛСАД ХЭРЭГЛЭХ,
АШИГЛАХТАЙ ХОЛБООТОЙ АСУУДАЛ, ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ КОНВЕНЦИЙН ЭРХ ЗҮЙН
ЗОХИЦУУЛАЛТ (ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА)**

П. Амаржаргал

Улсын Их Хурлын гишүүн Д. Ганбатын № 9/793 тоот албан бичгийн дагуу "Чингис хаан" нэр, "Чингис хааны хөрөг" -ийг гадаад улсад хэрэглэх, ашиглахтай холбоотой асуудал, Олон улсын гэрээ, конвенцийн эрх зүйн зохицуулалт" сэдвээр референт - шинжээч П.Амаржаргал уг судалгааг хийж гүйцэтгэлээ.

Судалгаанд Монгол Улсын нэгдэн орсон дараах олон улсын гэрээ, конвенц, протокол, хэлэлцээрийг хамруулан авч үзэв. Үүнд:

- "Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээр" 1891 онд гарын үсэг зурж, Монгол улс 1984 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр соёрхон баталсан (Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks.)
- "Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээрийн протокол" 1989 онд гарын үсэг зурж, Монгол улс 2000 оны 11 дүгээр сарын 2-ны өдөр соёрхон баталсан (Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks.)
- "Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага байгуулах тухай конвенц" 1967 онд гарын үсэг зурж, Монгол улс 1978 оны 10 дугаар сарын 10 ны өдөр соёрхон баталсан (Convention Establishing the World Intellectual Property Organization)
- "Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенц" 1970 онд хүчин төгөлдөр болж, Монгол улс 1984 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр соёрхон баталсан (Paris Convention for the Protection of Industrial Property.)

Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай "Мадридын хэлэлцээр" -ийн 1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт "Хэлэлцэн тохирогч орнуудын харьяатууд гарлын орны холбогдох байгууллагаар дамжуулан гарлын оронд бүртгүүлсэн бараа, үйлчилгээний тэмдгийн талаар Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага байгуулах тухай конвенцид дурдсан Оюуны өмчийн олон улсын товчоонд мэдүүлэг өгөх замаар дээрх барааны буюу үйлчилгээний тэмдгийг энэхүү хэлэлцээрт оролцогч бусад бүх оронд хамгаалуулж болно" гэж заажээ.

Уг Мадридын хэлэлцээрт Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэл эрхэлсэн тусгай хороо байгуулах, барааны тэмдгийг бүртгэх, гарлын орныг тодорхойлох, олон улсын бүртгэлийн мэдүүлгийн бүрдэл, олон улсын бүртгэлийн үйлчлэл, барааны тэмдгийн бүрдэл хэсгийн хууль ёсны ашиглалтыг нотлох баримт, олон улсын бүртгэлийн хүчинтэй хугацаа болон хугацааг сунгах, гарлын оронд эрхийн хамгаалалт дуусгавар болох, хураамж зэрэг шаардлага, эрх зүйн зохицуулалтыг тусгасан байна.

"Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага байгуулах тухай конвенц"-ийн 2 дугаар зүйлд "оюуны өмч" гэж...бүтээгдэхүүний загвар, бараа болон үйлчилгээний тэмдэг...орно гэж заажээ. Үүнээс үзэхэд, "Чингис хаан" нэр, "Чингис хааны хөрөг" нь барааны тэмдэг болж орохоор байна.

"Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээр"-ийн протоколд заасны дагуу барааны тэмдгийг бүртгүүлэхэд холбооны гишүүнчлэл, олон улсын мэдүүлэг, бүртгэл, нотлох баримт, бүртгэлийн хугацаа, хураамж зэрэг шалгуурууд тавигдаж байна.

"Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенц"- ийн 6 дугаар зүйлд заасан "Тэмдэг: Бүртгэх нөхцөл; өөр өөр оронд нэг тэмдгийн хамгааллын, үл хамгааллын, үл

хамаарал” гэсэн заалт, хэсгүүд уг асуудалд хамаарахаар байна. Жишээ нь, уг конвенцийн 6 дугаар зүйлийн 1 (а) дахь хэсэгт заасан “Холбооны гишүүн бусад орны төрийн бэлгэ тэмдэг, далбаа, сүлд, тэдгээр улсын баталгаажуулж, хяналтын тэмдэглэл, тусгай тэмдэг тавих, түүнчлэн сүлдний үүсэл, дүрслэлийн талаас авч үзэхэд дууриалгасан тэмдгийг барааны тэмдгээр буюу түүний ямар нэгэн бүрдэл хэсгээр эрх бүхий засаглалын зөвшөөрөлгүй ашиглаж байгааг зохих арга хэмжээ авах замаар хориглох, бүртгэлийг хүчингүй болгох, бүртгэхээс татгалзах талаар холбооны гишүүн орнууд харилцан тохиролцоно” гэж заажээ.

Эндээс дүгнэж үзэхэд “Чингис хаан” нэр, “Чингис хааны хөрөг”-ийг “төрийн бэлэг тэмдэг”-ийн түвшинд хуульчлан баталгаажуулсан /жишээ нь: Монгол Улсын тусгаар тогтнол, бүрэн эрхт байдлын бэлгэ тэмдэг, ард түмний түүхэн уламжлал, хүсэл тэмүүлэл, эв нэгдэл, шударга ёс, цог хийморийн илэрхийлэл болгон “Чингис хаан” нэр, “Чингис хааны хөрөг”-ийг албан ёсоор баталгаажуулан Монгол Улсын Төрийн бэлгэ тэмдгийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах/ тохиолдолд гадаад улсад хэрэглэх, ашиглахтай холбоотой олон улсын гэрээ, конвенцийн хүрээнд Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага, Оюуны өмчийн олон улсын товчооны шаардлагыг хангасан нөхцөлд бүртгүүлэх, хамгаалагдах нь дээр заасан “Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенцийн” 6 дугаар зүйлд заасан боломж үүснэ.

Өөрөөр хэлбэл, эхэлж “Чингис хаан” нэр, хөргийг Монгол улсад аль нэгэн байдлаар төрийн бэлэг тэмдэгийн түвшинд хуульчлан баталгаажуулсаны дараагаар олон улсын гэрээ, конвенцийн дээр дурьдсан зүйл заалтыг баримталж бүртгүүлэх тохиолдолд гишүүн орнуудын дэмжлэг авах, бүртгүүлэн хамгаалагдах илүү боломж үүсэх магадлалтай юм. Мөн судалгааны явцад “Чингис хаан” нэр, “Чингис хааны хөрөг”-ийн тухай Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага, Оюуны өмчийн олон улсын товчоонд бүртгүүлэх явцад дараах зүйлийг харгалзан үзэх, давхардал бий болохыг үгүйсгэхгүй. Үүнд:

1. Chinggis Khaan
2. Chingis Khan
3. Genghis Khan
4. Chinghis Khaan
5. Chingiz Khan

(“Чингис хаан” нэрний хувьд англи хэлээр дэлхийн улс орнууд харилцан адилгүй үсэг, дуудлагаар бичиж байна. Үүнд хамгийн түгээмэл хэрэглэгдэх таван хэлбэрийг дараалуулан бичлээ)

“Чингис хааны хөрөг”-ийн тухайд хамгийн өргөн хэрэглэгддэг, Монгол Улсын мөнгөн тэмдэгийн дэвсгэртэнд байгаа хөрөг, мөн Тайваны Үндэсний музейд хадгалагдаж байгаа хөрөг зургийг харьцуулан анхаарч үзэх, давхардлыг арилгах хэрэгтэй байна. Өөрөөр хэлбэл Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлигаар “Чингис хааны хөрөг”-ийн сүүлийн хувилбарыг албан ёсоор баталгаажуулж Оюуны өмчийн олон улсын товчоонд бүртгүүлэх нь зүйтэй болов уу.

Хавсралт.

**Оюуны өмчийн эрх зүйтэй холбоотой Монгол улсын соёрхон баталсан
Олон улсын гэрээ, конвенц, хэлэлцээр, протоколын нэр, он**

№	Олон улсын гэрээ, конвенц, хэлэлцээр, протоколын нэр	Гарын үсэг зурсан он	Монгол улс соёрхон баталсан огноо	Эх сурвалж	Албан ёсны хэл.
---	--	----------------------	-----------------------------------	------------	-----------------

1.	Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээр	1891 онд гарын үсэг	Монгол улс 1984 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр соёрхон баталсан	http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo015.html Төрийн мэдээлэл. Тусгай дугаар. III боть (2006)	Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks. April 14, 1891, as revised
2.	Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээрийн протокол	1989 онд гарын үсэг	Монгол улс 2000 оны 11 дүгээр сарын 2-ны өдөр соёрхон баталсан	http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo016.html Төрийн мэдээлэл. Тусгай дугаар. III боть (2006)	Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks. Adopted at Madrid. On June 27, 1989
3.	Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага байгуулах тухай конвенц	1967 онд гарын үсэг	Монгол улс 1978 оны 10 дугаар сарын 10 ны өдөр соёрхон баталсан	http://www.wipo.int/treaties/en/convention/trtdocs_wo029.html Төрийн мэдээлэл. Тусгай дугаар. III боть (2006)	Convention Establishing the World Intellectual Property Organization. Signed at Stockholm. On July 14, 1967
4.	Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенц	1883 онд гарын үсэг	Монгол улс 1984 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдөр соёрхон баталсан	http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html Төрийн мэдээлэл. Тусгай дугаар. III боть (2006)	Paris Convention for the Protection of Industrial Property. Of March 20, 1883

* * *

Ашигласан материал:

Монгол хэл дээр:

1. Төрийн мэдээлэл. Тусгай дугаар. III боть (2006)
2. Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээр (1891)
3. Дэлхийн оюуны өмчийн байгууллага байгуулах тухай конвенц (1967)
4. Барааны тэмдгийн олон улсын бүртгэлийн тухай Мадридын хэлэлцээрийн протокол (1989)
5. Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенц (1970)
6. Патентын тухай хууль. Төрийн мэдээлэл. № 7 (2006)
7. Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хууль. Төрийн мэдээлэл. № 7 (2006)
8. Барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын тухай хууль. Төрийн мэдээлэл. № 26 (2010)
9. Төрийн бэлгэ тэмдгийн тухай хууль. Төрийн мэдээлэл. № 6 (1994)
10. <http://www.ipom.gov.mn> Оюуны өмчийн газар
11. Хуулийн нэр томъёоны дагалга. ХЗҮТ (2004)

Англи хэл дээр:

1. Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks. of April 14, 1891, as revised http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo015.html
2. Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks.

Adopted at Madrid on June 27, 1989 http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo016.html

3. Paris Convention for the Protection of Industrial Property. of March 20, 1883, http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/trtdocs_wo020.html
4. Convention Establishing the World Intellectual Property Organization. Signed at Stockholm on July 14, 1967, http://www.wipo.int/treaties/en/convention/trtdocs_wo029.html
5. <http://www.wipo.int/portal/index.html.en> World Intellectual Property Organization
6. <http://www.wipo.int/tools/en/gsearch.html?cx=000395567151317721298%3Aaqr59qtb0&cof=FORID%3A11&q=chinggis+khaan>
7. http://en.wikipedia.org/wiki/Genghis_Khan

